Van: Stichting Veiliger Zaltbommel / Comité BBZ; p/a Klipperstraat 38, 5301 TS Zaltbommel

Aan: Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

Betr: Zorgen om vast te stellen Generiek Rampenbestrijdingsplan BRZO inrichtingen VRGZ 2020

Zaltbommel, 9 september 2020

Geacht Bestuur,

Wij vernamen dat het Algemeen Bestuur van de VRGZ het Generiek Rampenbestrijdingsplan voor 2020 op 24 september gaat vaststellen. De Stichting Veiliger Zaltbommel (SVZ) en het Comité Bezorgde Burgers Zaltbommel (CBBZ) vinden de huidige versie echter zorgwekkend wat betreft Sachem. Onze zorgen zijn tweeledig: ten eerste: het ontbreken van de mogelijkheid van het ontstaan van een BLEVE bij Sachem in dit goed te keuren plan. Een BLEVE[1] is de benaming van het bezwijken van een vat met licht ontvlambare en mogelijk toxische stoffen met brand en explosie als gevolg. Ten tweede is het onjuist en zorgwekkend, dat de benaming van het scenario 'Gaswolkexplosie' is veranderd in 'Gaswolkontbranding'.

(1) BLEVE: We zijn zeer verbaasd en bezorgd dat in het voorliggende Generiek Rampenbestrijdingsplan 2020 de mogelijkheid van het ontstaan van een BLEVE bij de chemische fabriek Sachem te Zaltbommel plotseling is verdwenen. Dit is onjuist: in het Rampenbestrijdingsplan van 2018 was er wel degelijk sprake van deze mogelijkheid. Bovendien zijn alle experts het erover eens dat bij zo'n chemische fabriek de kans op een BLEVE bestaat. Daarom moet deze mogelijkheid ook in het huidige plan van 2020 worden opgenomen voor Sachem alvorens tot goedkeuring over te gaan.

(2) Gaswolkexplosie: Sinds 27 augustus 2018 is de term voor het scenario Gaswolkexplosie veranderd in Gaswolkontbranding. Dit zijn twee verschillende begrippen; ontbranding klinkt bovendien een stuk onschuldiger dan explosie. Een gaswolkontbranding is een soort kleine steekvlam, die overigens ook -afhankelijk van de omstandigheden- ernstige kettingreacties tot gevolg kan hebben. Een gaswolkexplosie is echter veel ingrijpender en vindt plaats bij ontsnapping van grote wolken gas. Dit is het zwaarste scenario dat zich kan voordoen, aldus professor Reniers (uitgebreide toelichting Reniers: zie bijlage). Bij bedrijven als Sachem is altijd een gaswolkexplosie mogelijk vanwege opslag en gebruik van licht-ontvlambare stoffen. Bij Sachem werd bovendien sinds 17 juni 2020 meer en onder veel hogere druk geproduceerd. Allemaal factoren die het risico op een mogelijke gaswolkexplosie doen toenemen.

Samengevat: door specifiek bij Sachem de BLEVE op te blijven nemen in het Generiek Rampenbestrijdingsplan van 2020 blijven de betrokken hulpdiensten en bestuurlijke instanties terdege voorbereid op dit scenario.
Door het scenario 'Gaswolkontbranding' weer te noemen zoals het werkelijk wordt omschreven in de toelichting, namelijk een 'Gaswolkexplosie', wordt recht gedaan aan de ernst van dit scenario en zijn hulpdiensten en bestuurlijke instanties zich hier beter van bewust.

---

[1] Volgens professor G. Reniers, hoogleraar Veiligheid van Gevaarlijke Stoffen TU Delft, is ca 1/3 van het ontstaan ervan een koude BLEVE en 2/3 een warme BLEVE. Bij een warme BLEVE is sprake van falen van een vat door hittestraling, bijvoorbeeld brand. Een koude BLEVE treedt op als door een incident een vat met ontvlambare stof bezwijkt; een ontsteking levert dan een explosie op. Professor Reniers gaf aan dat sprinklerinstallaties alleen effectief zijn bij een warme BLEVE, maar ook die kunnen falen. En 1/3 betreft een koude BLEVE, waarbij het hele omhulsel ontploft. Dan heb je niets aan een sprinklerinstallatie.

We pleiten dan ook voor het herstellen van deze twee onjuistheden in het door u vast te stellen plan. Immers, anders worden willens en wetens potentiële risico-situaties niet beschreven en worden hier ook niet de nodige voorbereidingen voor getroffen. Met alle risico's voor de veiligheid van de hulpdiensten en bevolking in de nabije omgeving tot gevolg. Zo is ook transparante communicatie naar alle betrokken partijen gewaarborgd.

Door wèl rekening te blijven houden met een mogelijke BLEVE en een gaswolkexplosie bij Sachem is men in de dagelijkse praktijk steeds alert op de mogelijkheid dat deze fenomenen zich kunnen voordoen en blijft men geoefend in goede preventie, deskundigheid en adequaat handelen. Hiertoe is in ieder de Gemeente Zaltbommel bereid om te oefenen met bewoners en scholen van omliggende wijken.

We zouden het zeer op prijs stellen wanneer u voorafgaand aan uw vergadering onze punten van zorg en bezwaar wil bespreken en meewegen bij uw besluit op 27 september.

Graag vernemen we uw reactie.

Met vriendelijke groeten,

Wiel Peeters, …….. Marie Kranendonk en Mieke Tromp Meesters,

namens Stichting Veiliger Zaltbommel namens Comité Bezorgde Burgers Zaltbommel

Mailadres en telefoonnummers:

Stichting Veiliger Zaltbommel: wielpeeters27@gmail.com

Comité BBZ: bbzaltbommel@gmail.com; 06 450 350 03

Nog enkele aanvullende opmerkingen:

Mogelijkheid zienswijze inzake Generiek Rampenbestrijdingsplan 2020 indienen nooit genoemd
Hoewel wij in 2019 tweemaal op ons verzoek overleg hebben gehad met Gemeente en Veiligheidsregio over het Rampenbestrijdingsplan in relatie tot Sachem, zijn wij nooit geïnformeerd over de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen m.b.t. het voorliggende Generiek Rampenbestrijdingsplan 2020.

Online-versie 2018 vermeldde recentelijk wel BLEVE en een scenario 'Gaswolkexplosie'
In de versie van 2018 (d.d. 21 augustus 2017), die tot zeker medio augustus 2020 nog op de site van Veiligheidsregio stond, was op pagina 33 terecht een X geplaatst bij een mogelijke BLEVE. Ook in de later verspreide versies van resp. 27 augustus en 27 september 2018 stond deze mogelijkheid aangekruist. Echter in de nieuwe versie van 2020 is plotseling het X daar niet meer aanwezig. Dit is onterecht en verontrustend daar dit scenario zich wel degelijk kan voordoen bij de chemische fabriek Sachem gezien het aantal vrachtwagenbewegingen en de opslag in druktanks.

Tevens werd in de versie d.d. 21 augustus 2017 nog gesproken over 'Gaswolkexplosie'. De beschrijving die hierbij gegeven wordt is exact hetzelfde als het huidige scenario 'Gaswolkontbranding'.

Toelichting professor Reniers over verschil gaswolkontbranding en gaswolkexplosie
"Een gaswolkontbranding is niet hetzelfde als een gaswolkexplosie. Indien er een brandbaar gas of damp vrijkomt zal er zich (afh vd meteorologische condities) een wolk van dit gas of van de damp vormen. Die kan ontsteken en dan spreekt men van een flash fire (steekvlam). Ik vermoed dat men dit bedoelt met gaswolkontbranding. De duurtijd van een steekvlam is heel kort en lokaal is er een sterke warmteontwikkeling, maar buiten de brandbare massa is die erg beperkt.

Indien de massa van de wolk echter heel groot is, kan er sprake zijn van belangrijke warmteontwikkeling en een explosie. Men spreekt in dat geval over een gaswolkexplosie en niet meer over een steekvlam. Gaswolkexplosies zijn een van de zwaarste ongeval-scenario's die zich kunnen voordoen. Naast een steekvlam en brand (warmteontwikkeling) bij een hele grote wolk, kan ook een mechanische explosie optreden. (turbulenties in de wolk en in de omgeving, bv. congestie, kunnen het fenomeen aanzienlijk versterken)."